

Класифікація іноземців

При класифікації іноземців застосовується процедура згідно із законом про освіту та відповідно до методологічної вказівки Міністерства освіти, молоді та спорту (МОМС). При оцінці дітей іноземців з предмету чеська мова і література буде враховано досягнутий рівень знання чеської мови.

При оцінюванні результатів навчання учнів, які не є громадянами Чеської Республіки і які отримують у Чеській республіці обов'язкову шкільну освіту, застосовується процедура згідно з ст. 51 - 53 закону про освіту (ЗО) і ст. 14 - 17 ухвали № 48/2005 З.з. про початкову освіту і деякі інші аспекти отримання обов'язкової шкільної освіти.

При оцінюванні цих учнів досягнутий рівень знання чеської мови вважається серйозною обставиною відповідно до пунктів 2 і 4 ст. 15 постанови, що впливає на результати учня. При оцінюванні цих учнів із навчального вмісту навчальної програми «Чеська мова та література» визначеного рамковою освітньою програмою базової освіти (або обсягу предмету «Чеська мова та література» відповідно до попередніх освітніх програм для базової освіти) наприкінці трьох послідовних півріч після початку відвідування школи у Чеській республіці завжди вважається досягнутий рівень володіння чеською мовою обставиною відповідно до пунктів 2 і 4 статті 15 постанови, що впливає на результати учня.

І у випадку іноземців далі діє, що на кінці 1-го півріччя учень не обов'язково буде класифікований у таблиці успішності, навіть на нову визначену дату. Однак якщо учень не буде класифікований у таблиці успішності на кінці 2-го півріччя, то це буде означати, що він буде змушений повторити клас.

Громадянин Словацької Республіки має право вживати при виконанні своїх навчальних обов'язків, окрім предмету «Чеська мова та література», словацьку мову.

Мовна підтримка (відповідно до ст. 16 ЗО)

Новоприбулі учні-іноземці мають згідно з законом право на безкоштовну мовну підготовку. Але як бути з учнями, які вже в ЧР проживають довший час, чеською мовою вже досить добре спілкуються, однак з більш складними з мовної точки зору завданнями з чеської мови чи й інших предметів все ще нездатні впоратися? Чи мають вони право на підтримку? Якщо так, то на яку? Як працювати з учнями, для яких складно організувати мовне навчання відповідно до ст. 20 (наприклад, вони є єдиними у школі)?

Учні з недостатнім знанням мови викладання або без достатнього знанням мови викладання вважаються з вересня 2016 року завдяки новелі закону про освіту і підзаконного акту (Ухвала 27/2016 З.з., з поправками, про навчання учнів із спеціальними освітніми потребами та талановитих учнів), учнями із спеціальними освітніми потребами (СОП).

У новій впровадженій п'ятирівневій системі допоміжних заходів мовної підтримки учнів з **чеською мовою як другою мовою** (ЧДМ) стосуються, перш за все **заходи на другому та третьому рівні підтримки**. У обох випадках потрібна рекомендація шкільного консультативного центру (ШКЦ). Тому необхідно **попереджувати батьків**, за **вимогою** яких відбувається обстеження у ШКЦ та за **згодою** яких будуть реалізовані запропоновані допоміжні заходи ШКЦ!!!

На що мають учні право у рамках допоміжних заходів (ДЗ)?

- a) 2-й рівень допоміжних заходів стосується учнів з **недостатнім знанням мови викладання** (приблизний рівень чеської мови B1-B2).

Рекомендовані допоміжні заходи:

- Спеціальні підручники та посібники (підручники чеської мови для іноземців),
- 1 год. на тиждень **педагогічне втручання** (на роботу з учнем чи класом у школі) – спрямоване, наприклад, на підтримку чеської мови як другої мови,
- 1 год. на тиждень на **спеціальну педагогічну допомогу**, що надається спеціальним педагогом школи.

У учнів з ЧДМ (учнів з необхідністю підтримки через різні культурні та життєві умови) у початковій та середній школі необхідно у **рамках найвищої можливої кількості обов'язкових годин навчання** підсилити викладання чеської мови або викладання чеської мови як другої мови, учні мають **право на 3 години. ЧДМ/тиждень, не більше 120 год. /рік.**

- b) 3-й рівень допоміжних заходів стосується учнів з **відсутністю знання мови викладання** (приблизний рівень чеської мови A0-A2).

Рекомендовані допоміжні заходи:

- Модифікація обсягу навчання,
- Спеціальні підручники та посібники (підручники чеської мови для іноземців),
- 3 год. на тиждень педагогічного втручання (з них 1 год. на тиждень робота з класом) – наприклад, підтримка ЧДМ,
- 3 год. на тиждень на спеціальну педагогічну допомогу, що надається спеціальним педагогом школи, або психологічне втручання,
- Підтримка навчання ще одним педагогічним працівником у обсязі 0,5 робочого дня (це може бути, наприклад, фахівець з викладання чеської мови як другої мови).

В учнів ЧДМ (учнів з необхідністю підсиленого викладання ЧДМ) у початковій і середній школі рекомендуються **3 години. ЧДМ/тиждень, не більше 200 год. рік.**

- Консультація може у рамках 3-го рівня допоміжних заходів порекомендувати для учня також **продовження тривалості навчання** - див. Ухвала № 27/2016 З. з., *«Якщо цього вимагають спеціальні навчальні потреби (зокрема в учнів з іншого культурного середовища або у тих, які живуть у різних умовах життя), то можна у разі необхідності продовжити період отримання початкової, середньої та вищої спеціальної освіти на 1 рік.»* Це рішення підходить для учнів, які після приїзду до Чеської Республіки починають відвідувати 9-й клас,

однак через незнання мови викладання не здатні успішно навчатися. Однак учнів цього віку рекомендуємо, у першу чергу, приймати **на клас нижче** з урахуванням наближення вступних іспитів у середніх школах.

Допоміжні заходи на 4-у та 5-у рівнях дітей з ЧДМ стосуються тільки у комбінації з інвалідністю.

Початкова школа

Закон про освіту(ŠZ) передбачає однаковий підхід до всіх при прийманні на навчання, тому школа повинна забезпечити для іноземних громадян, що перебувають на території ЧР, доступ до базової освіти за таких самих умов як для громадян ЧР, без надання ними доказу законності свого перебування.

Всі іноземці мають право на безкоштовне отримання освіти у початковій школі, право на шкільне харчування, так само як на навчання за інтересами, що надається у шкільному закладі. Школа не має право ставити щодо прийому учнів з ЧДМ будь-які власні умови. Єдиною причиною неприйняття учнів з ЧДМ може бути повністю заповнена потужність школи. Все ще зустрічаємося з тим, що школи ставлять власні умови щодо прийому цих дітей. Треба собі усвідомити, що у такому випадку йдеться про порушенням закону про освіту.

Постанова 48/2005 З.з. (ст. 10) покладає на директора школи обов'язок інформувати законного представника учня **протягом одного тижня після прийому учня** у школу про можливість відвідування класів з мовною підготовкою. Або ж сама школа його на таке навчання призначить. Більш детально мовна підготовка за ст. 20 ЗО, включно з актуальним переліком шкіл, що забезпечують безкоштовну мовну підготовку в ЧР.

Підтримка учнів з ЧДМ із виходом новели ЗО № 561/2004 З.з., разом з Ухвалою 27/2016 З.з., приносить важливі зміни для всіх дітей та учнів, які потребують підтримку під час навчального процесу. Сюди належать також **діти та учні з ЧДМ**.

Безкоштовна підготовка до інтеграції у школі та підтримка викладання рідної мови

Компетентна Обласна держадміністрація за місцем проживання учня у співпраці з засновником школи забезпечує:

- а) безкоштовну підготовку для інтеграції у систему отримання загальної освіти, яка включає викладання чеської мови, адаптованої до потреб цих учнів;
- б) по можливості у співпраці з країнами походження учнів підтримку викладання рідної мови та культури країни походження, яка буде скоординована зі стандартним навчанням у загальноосвітній школі.

Що стосується підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які будуть навчати цих дітей, обласне управління також забезпечить їх підготовку для такої діяльності. Початкові школи, де навчаються діти учасників провадження про надання притулку, які мешкають у закладах для шукачів притулку або за межами цих закладів, забезпечують також початкову мовну підготовку для цих дітей.

Основні законодавчі рамки для навчання дітей, учнів-іноземців

Основні права гарантуються кожному, незалежно від статі, раси, кольору шкіри, мови, вірування, релігії, політичних чи інших поглядів, національного чи соціального походження, приналежності до національної чи етнічної меншини, майна, роду чи іншого статусу. Належать як громадянам, так і іноземцям. Основні права виражені в чинному законодавстві.

Законодавчі рамки формують:

- міжнародної конвенції відповідно до статті 10 Конституції ЧР (Конвенція про захист прав і основних свобод людини, Конвенція про права дитини, Конвенція про біженців тощо)
- Декларація основних прав та свобод - європейське законодавство (регламенти і директиви)
- закон про перебування іноземців
- закон про притулок
- закон про тимчасовий захист
- закон про освіту - пов'язані закони, постанови, вказівки міністерств...

Конкретні права та обов'язки щодо перебування іноземців можна знайти в наступних законах:

- закон про притулок
- закон про тимчасовий захист
- закон про перебування іноземців